

SLOVENSKI SOKOL.

GLASILO SLOVENSKE SOKOLSKE ZVEZE.

Štev. 2.

V Ljubljani, 25. februarja 1908.

Leto V.

DR. MIROSLAV TYRŠ.

Telovadba v estetičnem oziru.

(Dalje.)

II. Razdelitev.

Rekli smo, da so estetični zahtevki, tudi kolikor se tičejo telovadbe, dokaj številni. Tem bolj je treba, da jih po notranji sorodnosti razdelimo v skupine in si razdelitev samo zapomnimo, da dobimo določen in jasen pregled o celoti.

Ta-le razvrstitev pa mislimo da tu zadostuje za naš namen:

1. Vse, kar je svojemu namenu neprimerno in narobe, ali kar se neprimerno in narobe izvaja, ne prija niti neučiščeni, nezreli misli. V tem zmislu nam je primernost v izvedbi in izvajanju nekako najprimitivnejši in temeljni zahtevek, kateremu je tudi pri telesnih vajah treba docela ustreči. Neprisiljenost, lahkost, natančnost v vsem izvajanju so povse ž njim v zvezi, to pa moramo seveda podrobno določiti in razsnovati.

2. S primernostjo v sorodu je jasnost naših izvedb. Vse, kar dela pri telovadbi nedoločen vtisk, met na pr., ki ne bi bil niti odbočka niti prednožka, po pravici docela zametamo kot nelepo; vse, kar prispeva k jasnosti, kakor natančnost in korektnost izvedbe in v zloženih položajih daljše

vztrajanje, se s tem že odločno priporoča.

3. K jasnosti ravno tako prispeva razdelitev celote na gotove in različno odločene dele, kar imenujemo členkovitost; s tem z ene strani prispevamo tudi k oživljajoči raznovrstnosti, ki se izpopolnjuje s stvarjanjem tudi resničnih nasprotkov; pri vsem tem pa nikakor ne smeta po zlu iti enota in celovitost. Na razvod, srede in svod razdeljeni raji, z raznovrstnimi in vendar nase se nanašajočimi svojimi obrzci so nam že iz prejšnjih razprav*) znani kot primeri razčlembe, umetniške celovitosti in završenosti (zaokroženosti) ter je seveda tudi na druge izvedbe mogoče navesti podobno merilo.

4. K členkovitosti se družita dalje somernost in razmernost delov, tako nastalih, kakor tudi njih vzajemno ravnovesje.

Vsi ti zahtevki se nanašajo tudi na razvoj telesa samega in je na pr. splošno veljavno, da se more le somerno zraslo in razvito telo nazvati krasno. Toda te pojme je treba točneje opredeliti ter treba iztakniti

*) „O veřejných cvičeních místních“ v „Sokolu“, letník 1872, št. 8. in sled.

določene številke, in to ne le za dele telesa, temveč tudi za obmere vsake celote pri večjih skupnih izvedbah, da, tudi pri uredbi in zgradbi naših prostorov. Je to motrišče posebno važno za vso telovadno stroko.

5. To, da izpolnimo vse pogoje, ki pripadajo zgoraj navedenim štirim skupinam, pa ne zadostuje, ako se jim ne pridružita sklad in lik, in tako torej naposled v peto in zadnjo skupino skupljamo vse, kar jezik naznačuje s pojmom in nazivom „ličnosti“. Kar se ujema, kar more biti spojeno, — naj se stvar tiče že oblike ali barve —, se mora tu na pretres vzeti in določiti. S tem se obenem dovrši in konča naša razprava.

Njen obseg seveda se pokaže mnogo širši in bogatejši, kakor se je moglo naznačiti tukaj, kjer gre samo za naprejšnji pregled.

Telovadba sicer ne učinkuje z besedo kakor pesništvo ali s tonom kakor glasba, vendar pa zaporednost in postopnost izvedb in deloma spremljevanje s petjem in godbo gotovo tudi tu kažejo nekako naličnost pravil. Elementi ostalih umetnosti pa so gotovo za nas jako važni.

Predmet našega delovanja je človeško telo, ki je obenem skóro izključni predmet kiparja, in smelo smemo reči, da grško kiparstvo, doslej daleko prekašajoče vse poznejše poskuse, ne bi bilo brez grške telovadbe nikdar dospelo do svoje najvišje dovršenosti; zakaj telovadba je bila, ki je grška telesa venomer plemenitila, in telovadnice so bile, ki so umetnikom vedno nudile žive krasne vzore za njih stvarjanje.

S svojim telesom pa bodisi kot posamezniki, bodisi kot členi večje celote izvajamo gibe in zavzemamo položaje in pazimo pri tem gotovo zmerom tudi na njih mičnost, podvrgavamo jih torej estetični svoji sodbi in potem, kakor je ta sodba, jih odobravamo ali pa tudi zametamo.

Naposled hočemo tudi, da naše orodje in naši prostori, čeprav preprosti, vendar v ničemer ne žalijo našega krasočutja in da nasprotno vsaj s primernostjo*) in harmonijo svojih obmerov že prijajo očesu; in ravno tako si pri kroju želimo kakor glede oblike, tako glede sestave barv zadovoljivo in skladno celoto.

Izkratka je to oblika in v drugi vrsti tudi barva, za katero gre; oblika in barva pa sta obenem edini in izključni predmet obrazilnih umetnosti.

Iz tega izvira, da moramo vse elementarne zakone, po katerih se ravna te umetnosti, tudi tu v njih splošnosti razjasniti in jih potem kot merilo navesti na posameznosti, tičoče se naše stroke; tako se obenem naša sodba iz temnega in negotovega okoliša samega čuta dvigne v jasno svetlobo določenega zavedanja.

Izvedemo torej praviloma zahtevk in zakon z gotovih in vsakomur znanih umetniških predmetov in potem razložimo in utemeljimo njegovo veljavo tudi v naši stroki. Iz tega bo obenem razvidno, v koliko in kako je naše delovanje v zvezi s splošnim umetniškim poljem, in pokaže se širše in določeno, kar smo že večkrat poudarili, v koliko je namreč „naša telovadba v svoji dovršenosti v resnici tudi umetnost“.

*) Lepota, umevana v pravem zmislu, ni nikdar praktičnosti na kvar, ker predvsem primernost pripomore predmetu k njegovemu namenu.

Samo po sebi se ume, da vse razložimo na vsakomur pristopen in umljiv način.

Na vprašanje pa: »Kaj torej je v resnici lepo?« moremo že sedaj tu odgovoriti: Lepota ne obstoji *izključno* niti v *sami* primernosti, niti v *sami* jasnosti, niti v *sami* členkovitosti in enoti v naših izvedbah, niti v katerikoli drugi *posamezni* lastnosti, kakor smo jih zgoraj naznačili — izvedba, ki bi enemu izmed teh zakonov ustrezala, kateregakoli *drugega* pa kršila, bi ostala vedno nelepa; ampak *najnižja* stopnja mičnosti bo tam, kjer ne grešimo proti nobenemu izmed njih, in *najvišja*, kjer *vsem obenem* kar najbolj ustrezamo. Med

tema najkrajnejšima primeroma pa so za nas vse ostale stopnje krasote, in vidimo, da je tudi v stvari — katero nejasne in četudi učene glave rade prepuščajo zgolj „čutu“ — določeno merilo. *Zakaj* je kaj lepo in *zakaj* je ena stvar lepša nego druga, to, mislimo, je vprašanje, katerega rešitev je tudi s splošnega stališča zanimivo za vsakega *mislečega* človeka.

Presoja telovadnega sestava in njega izčiščenje z najvišjega tega motrišča je zadnji korak k njegovi udovrstitvi; in vse, kar v tem zmislu za izpopolnitev naše stvari započenjamo, je gotovo najpovznesenejši kras in najlepša posvetitev naše delavnosti.

(Dalje prih.)

Telovadba na zletu v Pragi.

(Dalje.)*

Vstopajo učenci, šolski naraščaj, v starosti 7—14 let. Okoli 1500 jih je nastopilo k prostim vajam, ki so jih stale dosti pridnosti in pa truda. In zopet ta brezprimerni kalejdoskop izmen gibov — tu seveda mnogo odločnejših in reznejših kakor pri deklicah — in premen barv: črne črnogorske čepice z rdečim dnom, rdeče srajce, bele hlačice, črne nogavice in čevlji. — Dobro so se držali Sokolčki! Živo vpliva na starejšega Sokola pogled na drobna ta telesca, na obri-sujoče se miniaturno mišičevje učenstva, dobrovoljno ob svojih prostih trenutkih hitečega v sokolske telovadnice in pokoravajočega se z veseljem sokolski disciplini. —

In za dokaz discipliniranosti je bilo tudi učencem določeno plačilo:

*) Glej štev. 11. in 12. lanskega letnika

šaljive tekme. Obstajale so večinoma iz teka, skoka, z ovirami, s šaljivimi vložki (kozolci i. t. d.). Nisi se mogel vzdržati smeha, ko so pri šaljivi dirki v najhitrejšem teku tekmovalci preobračali tri kozolce.

Med tem je počelo dosti močno pršeti. Vzlic temu se je spored nadaljeval. Sledila je telovadba obrtniškega naraščaja, 500 dečkov v starosti 14—18 let, torej členstvu najbližjih . . . Jako lepo so uspele skupine naših „kadetov“, ki so dale strokovnjaku slutiti, koliko vztrajnosti je bilo potreba posvetiti njih izvežbanju. Discipliniranost, ki jo je naraščaj pokazal pri svojem nastopu, je dajala najboljše izpričevalo sokolski šoli. Dečki, ki pridno obiskujejo telovadbo naraščaja, so po soglasni sodbi

„Slovenskega Sokola“.

mojstrov med najboljšimi in najspodobnejšimi vajenci! Več v tej smeri ni treba reči. — Nato so bile tekme naraščaja v pretezanju vrvi, v teku prostem in z zaprekami, v skoku v daljino in v metanju usnjene žoge v daljino. — Nato se je naraščaj umaknil.

Kakor vkljub vedno hujšemu dežju so pritekli na telovadišče v belih platnenih oblekah bratje ameriški Sokoli, ki so prvi izmed odličnih gostov došli v Prago in spored današnjega dne obogatili s kombinirano igro z žogo „In do or-base-balle“. Za igro je treba popolne pozornosti in okretnosti. Konstatirati moramo, da so ameriški bratje pokazali ne samo kabinetni kosek svoje izurjenosti, temveč tudi igro, karakteristično značajo ameriškega življenja.

Dan se je završil s tretjo predstavo šahovega turnirja, ne manj uspešno kakor obe prejšnji nedelji. Dež je med tem že prenehal in tih večer se je

ulegel na letensko plan, na katero je ta čas že vpiralo svoje hrepenече misli do 20.000 bratov in sester. Že za 5 dni! Iz koliko ust so izšle te besede, spremljane z vzkliki radosti! Da, že čez pet dni se razvije tu življenje sile in dela in discipline, se odigra igra, ki nima sebi enake, ki se bo ti sočem za vedno v srce vsadila, vernim novih moči dala k delu, nevernim vero in nasprotnikom spoštovanje vsilila. Energija je nakopičena, napetost se mora sprožiti, da se za novo silo oprosti mesto. —

Pristopamo k popisu telovadnega sporeda na zletu samem. K telovadnemu delu zleta pripadajo: *a)* vse panoge tekem, *b)* vaje vzornih vrst na orodju, *c)* skupne vaje članstva, *d)* skupne vaje ženskih odsekov, spojene s plesnimi raji, *e)* narodni plesi moravskih žup, *f)* vaje slovanskih in tujih gostov, *g)* vaje sokolske konjice. (Dalje prih.)

I. zlet gorenjskih sokolskih društev v Kranju dne 15. avgusta 1908.

Živa potreba, prirejati večje javne telovadbe, in neuspehi javnih telovadb posameznih sokolskih društev vsled maloštevilnosti nastopajočih telovadcev so izzvali sokolska društva na Javorniku in Jesenicah, v Kranju, Škofji Loki in Tržiču do sklepa: prirediti vsako leto skupen javen nastop, kjer bi se občinstvu v večji meri in pestrosti kazalo naše sokolsko delo. Dne 1. septembra lanskega leta so se sestali v Kranju načelniki, oziroma njih namestniki zgoraj omenjenih društev ter sklenili predlagati društvenim odborom:

1. Gorenjska sokolska društva, ki so v ugodni prometni zvezi (kakor dosedaj Javornik, Jesenice, Kranj, Škofja Loka, Tržič) se obvežejo medsebojno prirejati vsakoletne skupne sestanke.

Mesta sestanka se vrste po starosti posameznih društev. Dotično društvo pa lahko priredi sestanek po dogovoru z ostalimi društvi tudi v drugem kraju, ali pa prepusti prireditev za dotično leto društvu, ki mu sledi.

Društvo, ki priredi sestanek, prevzame vse stroške; samo kadar vsled nepričakovanih ovir ni sestanka, plačajo vsa društva enako že nastale stroške.

2. Sestanki se vrše s sledečim obveznim sporedom: *a)* vežbanje redovnih vaj v četi, zboru in praporu; *b)* tekmovalna telovadba; *c)* javna telovadba vseh oddelkov. Natančni program določijo načelniki in člani vad. zbora društva, ki sestanek priredi, v skupni seji, katero skliče zvezni nadzornik dotičnega okraja, kateremu tudi pripade tehnično vodstvo vsega telovadnega sporeda vseh oddelkov.

V kratkem času so doposlala vsa društva izjavo, da odobravajo predlog.

Prvi na vrsti je Sokol v Kranju. — Takoj po sklenjenem dogovoru so bile sestavljene vse vaje, in 8. decembra l. l. vidimo v kranjski telovadnici načelnike in boljše telovadce navedenih društev, kako predeljuje predložene vaje. Ob tej priliki se je tudi dogovorilo, da je tekma v nižjem oddelku za vsako društvo obvezna, ter da sme vsako društvo v tem oddelku postaviti samo po eno vrsto.

Program prireditve naj bi bil naslednji:

14. avgusta zvečer prihod društev.

15. avgusta:

a) ob polušestih zjutraj vežbanje redovnih vaj v četi in zboru;

b) ob 7. uri: tekmovalna telovadba;

c) ob polu 9. uri: skušnja naraščaja za vaje s palicami v dvojici;

d) ob 9. uri: skušnja ženskih oddelkov za vaje z obroči;

e) ob 10. uri: skušnja članov za proste vaje in skupine;

f) ob 11. uri: izprevod in pozdrav Sokolov.

Popoldne:

a) Ob 3. uri javna telovadba:

1. Vaje ženskih oddelkov z obroči.

2. Vaje naraščaja s palicami.

3. Proste vaje članov.

4. Orodna telovadba:

a) društev na vseh orodjih z menjavo,

b) gostov in vzornih vrst,

c) ženskih oddelkov,

d) obrtnega in trgovskega naraščaja.

5. Skupine.

b) Ljudska veselica.

Vestnik slovenskega Sokolstva.

Slovenska sokolska zveza.

Iz X. seje vaditeljskega zbora S. S. Z. dne 2. februarja t. l. Navzoči: načelnik brat dr. Murnik in bratje Smertnik (Celje), Majzelj (Domžale), Zadel (Gorica), Krčnik, Novak (Idrija), Ravnik, Smolej, Vilman (Javornik), Ažman D., Ažman M., Rabič (Jesenice), Evgen in Janko Sajovic (Kranj), Bukovnik, Burgstaler, Drenik, Kostnapfel (Ljubljana), Dimic (Ljubljana I), Fuks (Metlika), Miška (Postojna), Adamič (Ribnica), Boltavzar (Šiška), Pristov (Škofja Loka), Jesih (Zagorje). 1.) Za podnačelnika S. S. Z. se izvoli brat Josip Smertnik, za sejnega zapisnikarja brat Vilko Bukovnik. 2.) Za vezne nadzornike za leto 1908. se izvolijo bratje dr. Murnik Viktor, nam. Bukovnik Vilko za Ljubljano, Domžale, Kamnik, Šiško; Sajovic Evgen, nam. Ažman Fran, za Kranj, Javornik, Jesenice, Škofjo Loko, Tržič; Drenik Bojan, nam. dr. Šavnik Janko, za Krško, Metliko, Novo mesto, Ribnico, Zagorje; Novak Julij, nam. Krčnik Fr., za Idrijo, Ilirsko Bistrico, Postojno, Žiré; Smertnik Josip, nam. Pikel Fran, za Štajersko; Zadel Josip, nam. Kranjc Ludovik, za Goriško. — Pri tej točki se je razgovarjalo o važnih vprašanjih. Zbor je storil sledeče sklepe: a) Nadzorniki naj o priliki revizije posameznih društev vestno poročajo o notranjem delovanju društev.

b) Disciplina v društvih se vzgajaj v isti smeri in na enak način kakor dosedaj. Naloga načelnikov in posameznih vaditeljev bodi, telovadcem pomen discipline primerno obrazložiti. Stremimo za enotnim, dovršenim nastopom brez napak. c) Priporočati je dobre telovadske igre, ki se naj v bodoče v večji meri kakor doslej goje. Pri prihodnji seji se popoldne poskusi v telovadnici z nekaterimi igrami. d) Vprašanje glede izdajanja vadbenih večerov se prepušča tehničnemu odseku. K rešitvi tega vprašanja je povabiti tudi nadzornike. 3.) V tehnični odsek se izvolijo bratje dr. Murnik, Boltavzar, Bukovnik, Burgstaler, Drenik, Kandare, nam. Dimic, Kostnapfel, dr. Šavnik. Sklepčen je odsek, če je navzočnih 5 članov z načelnikom. K sejam se o važnih vprašanjih vabijo tudi nadzorniki. 4.) Gorenjska sokolska društva prirede letošnje poletje skupen zlet. Tehnično vodstvo zleta prevzame Sokol v Kranju. Proste vaje, ki jih je za ta zlet sestavil kranjski Sokol, se odobre. Na udeležbo drugih sok. društev se ne reflektira, vendar bo dobro došel vsak Sokol. 5.) Za javne nastope v prostih vajah vseh drugih društev za letošnje in prihodnje leto se določijo proste vaje s V. praškega zleta. Z njih vadbo je v posameznih društvih pričeti takoj. 6.) Dne 15. in 16. avgusta se bo vršila v Krškem sokolska slavnost. Krški Sokol razvije

svoj prapor. Priporočati bi bilo, da se za to slavnost združijo dolenska sokolska društva. 7.) Tehničnemu odseku je sestaviti in v prihodnji seji predložiti poslovnik zveznega vadiateljskega zbora in tehničnega odseka. — u —

Društva.

Ljubljanski Sokol. (Občni zbor. Dalje.) Prihajam do glavne točke svojega poročila, do zleta v Pragi. Češka obec sokolska nas je vabila za 28., 29., 30. junij in 1. julij na peti svoj vsesokolski zlet v zlato, st stolpo Prago. Veliko je bilo zanimanje med slovanskim svetom za to prireditev. Priprave zanj so segale celo leto nazaj. Tudi ljubljanski Sokol se je pridno pripravljal zanj, posebno pa, ker je bila z zletom spojena mednarodna telovadna tekma, h kateri so se prijavili Cehi, Belgijci, Francozi, Luksemburžani, Ogrji in naša S. S. Z. Spričo takih tekmecev se je polastila marsikoga bojazen, da slovenski telovadci ne bodo prestali stroge in težke tekme. Vkljub raznim neprilikam in nezgodam, ki so se pripetile vrsti in tekmovalcem med vežbanjem, so si Slovenci priborili povsem častno mesto. Člani slovenske tekmovalne vrste so bili razen enega vsi člani našega društva, in sicer poleg brata staroste dr. V. Murnika bratje: Kandare, Rihar, Miklave in Thaler. Pokazali so drugim udeležencem, da tudi mali slovenski narod goji strogo, sistematično telovadbo in da tudi slovensko Sokolstvo vzgaja ne samo paradne, marveč tudi prave, mišičaste, strumne Sokole, ki se ne boje niti najstrožjega mednarodnega sodišča. Pa ne samo ta vrsta, marveč tudi druga vrsta našega društva si je priborila pri tekmi tujcev eno prvih mest. O podrobnih uspehih ne bom poročal, ker stori to itak brat načelnik. Kar se tiče splošne udeležbe ljubljanskega Sokola pri zletu, je bila povsem častna. Ako pripomnim, da se je četrtega zleta leta 1901 udeležilo le 15 ljubljanskih Sokolov, lanskega leta pa čez 60, konstatiram le lep napredek društva. V podrobnosti zleta se ne bom spuščal, ker bi se mi poročilo preveč raztegnilo. Poudarjati mi je le, da smo bili povsod bratsko prisrčno sprejeti. Vsakteremu udeležniku bo ta impozantna sokolska manifestacija gotovo ostala v neizbrisnem spominu. Prisostvovati bi ji morali naši mlačeži in pa mračnjaki. Mogoče bi potem drugače sodili o Sokolstvu in

njegovem pomenu za narodno zavednost in probujo. Pripomniti mi je, da je v lažje spoznavanje Prage in njenih zanimivosti imel brat Pavel Pestotnik dne 15. junija predavanje. Spomniti se mi je lani umrlih bratov. Spremili smo korporativno z zastavo k zadnjemu počitku brata Maksa Jeršeta in Viktorja Rohrmanna mlajšega. Dne 5. decembra se je vršil v telovadnici običajni Miklavžev večer s sodelovanjem Društvene godbe. Obilno zastopana je bila mladina, katero je Miklavž z mnogobrojnim spremstvom blagohotno obdaril z raznovrstnimi darili. Dne 31. decembra pa smo se zbrani v telovadnici skupno poslovili od starega leta. Spored večera je obsegal godbo, petje, muzikalno-komične prizore, mramornate kipe in polnočno alegorijo. Razen godbe in muzikalno-komičnih prizorov so izvajali spored izključno bratje Sokoli. Po polnoči pa se je razvil ples, ki je trajal do belega dne. Poročati mi je še, da je imelo društvo konec leta 1907. 19 častnih in 465 rednih članov, dočim je bilo leta 1906. 478 rednih članov. Odbor se je sestel v 13 rednih sejah, vrhutega pa je bilo več sestankov veselicega odseka. Med letom sta izstopila iz odbora brata Albin Kandare in dr. Franc Novak. Društvo je poslalo tudi petico v državni zbor za ustanovitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani. Za telovadnico so se nabavile 4 nove blazine, ki so stale 440 K. Prenovila sta se drog in bradlja. Zaradi visoke stanarine, ki jako utesnjuje delovanje društva, je imel odbor več posvetovanj glede telovadnice, iz raznih nagibov pa se ni moglo nič ukreniti in pride ta stvar danes na razgovor. Rešilo se je tudi vprašanje o legitimacijah, ki se izdajo v kratkem v obliki, kakršna je legitimacijam navadna. Sklepam svoje poročilo in vam, pozivajoč vas k nadaljnjemu skupnemu intenzivnemu sokolskemu delu, kličem krepak „na zdar“.

Tajnikovo poročilo je zbor sprejel z odobravanjem. Brat starosta je br. Roglu ob soglasju zborovalcev izrekel zahvalo za njegovo vestno delo v preteklem letu.

Nato je poročal načelnik brat Bojan Drenik: Bratje Sokoli! Vadiateljski zbor ljubljanskega Sokola, čigar člani so bili letos vadiitelji bratje: dr. Murnik, Bukovnik, Rihar, Kandare, Kostnapfel, Burgstaler, načelnik, ter pripravniki bratje: Dimic, Sever, Vidic in Miklave, je imel dovolj opravila s poukom telovadbe, s pripravami za javne nastope, posebno pa za zlet v Pragi. Telovadilo se je

l. 1907. v 5 oddelkih. Bratje Sokoli: 1. oddelek 3krat na teden: ponedeljek, sredo in petek od 8.—10. ure zvečer po 2 uri, skupaj 248 ur. 2. oddelek 2krat na teden: ponedeljek in petek (telovadnica na razpolago od 6.—8.), skupaj 198 ur. Vajenci: 2krat na teden: torek in četrtek po 2 uri od 8.—10. ure zvečer, zadnji čas ob nedeljah popoldne in enkrat v tednu zvečer, skupaj 190 ur. Dijaki: 1. oddelek 2krat na teden: torek in četrtek po 2 uri od $\frac{1}{2}$ 5. do $\frac{1}{2}$ 7. zvečer, skupaj 200 ur. 2. oddelek 2krat na teden: četrtek in soboto po 2 uri od 2.—4. popoldne, skupaj 194 ur. Poleg tega je bila telovadnica na razpolago Sokolom za prosto telovadbo ob nedeljah od 10.—12. ure dopoldne, skupaj 100 ur. Dijaki vaditelji so telovadili ob nedeljah popoldne pol leta po 1 uro, skupaj 26 ur. Poletne mesece je društvo postavilo na dirkališču drog in bradljo, kjer so telovadci včasih po cele popoldneve do trde noči in ob nedeljah cele popoldneve preživeli na svežem zraku, telovadili, vadili se posebno pred praškim zletom v teku in skoku. Poleg tega je imel brat starosta dr. Murnik vadiateljske ure za člane vadiateljskega zbora in boljše telovadce redno na teden po 2 uri; posebno pa pred praškim zletom, ko je pripravljaval tekmovalno vrsto, je bila malone vsak dan telovadba, skupaj približno 80 ur. V vsem skupaj je bilo torej telovadnih ur 1236. Redno se je telovadilo na teden po 22 ur, na dan povprečno po 4 ure, največ po 7 ur.

Obisk telovadcev je bil naslednji: Statistična knjiga izkazuje imena 112 telovadcev, ki so v teku leta zahajali v telovadnico, in sicer je obiskovalo telovadbo največ 38 članov na uro, to je meseca julija po praškem zletu. Ti bratje so telovadili do julija v petih vrstah, drugo polovico leta pa v 4, oziroma zadnji čas v 3 vrstah. Vadili so te vrste br.: dr. Murnik, Bukovnik, Drenik, Kandare, Dimic, Vidic, Miklavc, dr. Pestotnik in Kostnapfel. Bolj kot druga leta se je l. 1907. vsled raznih okoliščin skrčilo število večjidel v ljubljanskem Sokolu vzgojenih boljših telovadcev. Vojaška dolžnost je poklicala na jesen v svoje vrste marljivega vaditelja br. Riharja in pripravnika br. E. Severja. Vsled ustanovitve Sokola I. v Ljubljani so se dne 17. septembra pr. l. bratsko poslovili od nas bratje Dimic, Medic, in Mulaček, ločili so se z njimi iz naše telovadnice bratje Kandare Albin, Černe Vekoslav, dr. Pestotnik, Rupnik in Bricelj; brat Petek je odpotoval na Dunaj, br. Drganc je odšel

v Kranj. Kratek čas se je mudil med nami Čeh br. Brom. Vsled priprav za ustanovitev Sokola II. v Trnovem so se ločili od nas brat Kocmur in oba brata Miklavca; torej je 12 boljših telovadcev, bodočih vadiateljev, zapustilo našo telovadnico. No, pa saj je usoda ljubljanskega Sokola, da nad 10 let že vzgojuje načelnike in vadiatelje drugim društvom. Vrnil se je pa med nas br. Burgstaler in je zastavil vse svoje sile v prospah telovadbe; brata E. Windischerja je pa imenoval vadiateljski zbor v svoji zadnji seji za pripravnika.

Starejši bratje, okoli 20, so z veseljem zahajali k telovadbi in vzdržali 2 vrsti; eno je vadal br. Lindtner, drugo pa br. Baran.

Živalna je bila tudi dijaška telovadba; vpisanih je bilo v dveh oddelkih 270 dijakov. Enega je vodil načelnik, drugega pa dijak Kovačič.

Posebno skrb je obrnil vadiateljski zbor telovadbi obrtnih in trgovskih vajencev, ki jo je poveril bratu Bukovniku. Po njegovem odhodu je prevzel brat Burgstaler telovadbo vajencev, katerih prihaja povprečno po 30 na uro.

Smelo lahko trdim, da dobi vsak teden pouk v telovadbi nad 300 učencev, dijakov in vajencev, in to skoro večinoma brezplačno.

S poletjem je prišla doba izletov in vadiateljski zbor je imel dovolj dela, da je skrbel za ljubljanskega Sokola dostojen nastop pri raznih prireditvah. K razvitju zastave žalskega Sokola dne 4. avgusta je poslal ljub. Sokol eno vrsto z vodnikom br. Bukovnikom. V tej vrsti so telovadili br. Rihar, Vidmar St., Miklavc, Medic in Windischer. Nastopili so na konju vzdolž, na bradlji, v skupinah na bradlji pri skupnih zagrebških prostih vajah, brata Rihar in Vidmar pa še posebej v vzorni vrsti na drogu. Na zveznem izletu v Domžalah dne 15. sept. pr. l. so nastopili telovadci ljublj. Sokola pri skupnih ljubljanskih prostih vajah na orodju v 2 vrstah, in sicer bratje, ki so v Žalcu nastopili na istem orodju, druga vrsta pa na drogu in konju. Brata Rihar in Vidmar sta se udeležila telovadbe vzorne vrste, na drogu in bradlji pod vodstvom zveznega načelnika dr. Murnika; javno telovadbo je zaključil oddelek ljubljanskih telovadcev s praškimi prostimi vajami. Pri razvitju prapora v Ribnici 9. septembra pr. l. so sodelovali telovadci pri skupnih ljubljanskih prostih vajah, nastopili v 2 vrstah na kozi na šir in na bradlji in z eno vzorno vrsto na bradlji in v skupinah na bradlji. V vzorni vrsti, ki jo je

vodil zvezni načelnik brat dr. Murnik, so bili bratje Bukovnik, Rihar, Vidmar Stanko, Medic, Windischer in Černe Vekoslav. Ob sklepu je tudi tukaj izvajal oddelek ljubljanskih telovadcev praške proste vaje brez štetja in brez godbe. Pri vseh teh nastopih so želi bratje telovadci za svoj trud priznanje in polhalo. Pešizletov je priredilo društvo dva v kroju, in sicer spomladi čez Črnuče v Sotesko in čez Sv. Jakob domov, drugega pa 34 članov na Šmarno goro 22. septembra pr. l. kot odhodnico k vojakom odhajajočim bratom Riharju, Severju, Windischerju in Šetincu; tega izleta so se udeležili tudi vajenci.

Vaditeljski zbor ljubljanskega Sokola je imel večinoma vsak mesec svojo sejo, kjer je urejeval in dajal smer društvenemu telovadnemu gibanju. Seveda največ dela in skrbi mu je dala tekma pri V. vsesokolskem zletu v Pragi l. 1907. Z dobrim svetom je vedno pomagal vaditeljskemu zboru njega ustanovitelj, društveni starosta dr. Murnik, za kar bodi izrečena njemu in vsem navzočnim in odsotnim vaditeljem, ki so v teku leta poučevali telovadbo in vodili telovadce na telovadišča ob izletih in k tekmam v zlato Prago, topli zahvala. Kakor predlanskim iz Zagreba, tako so se vrnili iz Prage tudi pr. l. vsi telovadci-tekmovalci ljubljanskega Sokola razen enega kot zmagovalci domov. Pri mednarodni tekmi je telovadilo v vrsti Slovenske sokolske zveze (ki je dosegla peto mesto, to je 771·25 točk) pet članov ljubljanskega Sokola, ki jih je že navedel brat tajnik. Ker je bil sklep zveznega vaditeljskega zbora, da se udeleži zveza poleg mednarodne tudi tekme vrst nižjega oddelka, je ljubljanski Sokol tudi v tem oddelku postavil svojo vrsto. Med 145 tekmovalnimi vrstami je bila vrsta ljubljanskega Sokola sedma in je dosegla 80% (venec s srebrnim monogramom in trakom ter veliko diplomo), 403·5 točk od 500 možnih. V tej vrsti so bili in dosegli kot tekmovalci posamezniki nižjega oddelka od 80 dosežnih točk bratje: Vidmar Stanko 69·5 točk (prejel veliko

diplomo), Sever Edvard 67·5 točk (prejel veliko diplomo), Vidic Fran 67 točk (prejel veliko-diplomo). 70% so dosegli bratje: Drganc Dragotin 62 točk (prejel malo diplomo), Petek Nikolaj 62 točk (prejel malo diplomo), Ernest Windischer 61 točk (prejel malo diplomo), Černe Vekoslav 59 točk (prejel malo diplomo). Vodnik te vrste je bil br. Fran Vidic. V vrsti Ljubljana-Šiška, ki je dosegla malo diplomo, je tekmoval kot vodnik vrste br. Drenik, dosegel 64 točk ter prejel veliko diplomo.

Dvakrat je klical glas zadnji dve leti telovadce ljublj. Sokola k tekmam, predlanskim v Zagreb, lani v Prago. Kdor je le mogel, se je pripravil za ta trdi boj. Tudi dolžnost in spoštovanje do častitljivega ljubljanskega Sokola nas je gnala k tekmam in vrnili so se telovadci kot zmagovalci v čast društva, v katerem so bili vzgojeni. Bratje Sokoli, delo je za nami, želimo, da bi podobno delo bilo pred nami. S tem končujem. Na zdar!

Temu poročilu je sledilo živahno odobravanje. Tudi bratu načelniku je brat starosta izrekel toplo zahvalo za njegovo trudapolno delovanje. (Konec prih.)

Za „stavbni sklad“ ljubljanskega Sokola so darovali na občnem zboru dne 22. januarja 1908 bratje: dr. Viktor Murnik 10 K; Fr. Podkrajšek 5 K; M. Verovšek 2 K; po 1 krono: L. Franke, L. Rogl, dr. V. Ravnihar, V. Bukovnik, A. Jagodic, A. Kostnapfel, P. Drenik, R. Vesel, F. Pajk, P. Skale, Dan. Sbrizaj, Fr. Podgornik, Al. Vernik, Hugo Lenassi, Fr. Barle, I. Kobe, E. Rozman, Ernest Windischer; po 40 h: Hrovatin in Zamljen; po 20 h: Kocmur in Rode. V telovadnici nabrala brata Windischer in Vidmar 12 K 1 h. Redni prispevki za mesec februar: dr. V. Murnik 5 K; po eno krono bratje: dr. A. Švigelj, L. Rogl, P. Skale, V. Bukovnik, P. Drenik, L. Franke, A. Jagodic, A. Kostnapfel, dr. V. Ravnihar, dr. J. Šavnik, R. Vesel, C. Koch, I. Pfbil; Janko Česnik za pol leta naprej 6 K.

